

Balla Tibor¹ – Harald Pöcher² – Padányi József³

Műszaki kiválóságok: Oskar Regele

Engineer Geniuses: Oskar Regele

Oskar Regele – vagy ahogy a pozsonyi utászoknál hívták, Regele Oszkár – az I. világháború idején együtt szolgált magyar műszaki bajtársaival a különböző hadszíntereken. Együtt harcoltak a szerb és az olasz hadszíntéren, magyar utászokat vezetett a dunai átkelés során. A két háború között osztrák katonai attasé volt Budapesten. Pályája a II. világháború után teljesedett ki, amikor az Osztrák Hadilevéltár igazgatója és az Osztrák Állami Levéltár főigazgatója lett.

Kulcsszavak: pozsonyi utászok, Osztrák Hadilevéltár, hadtörténelem, Nemzetközi Hadtörténelmi Bizottság, Conrad-monográfia.

Oscar Regele, called Regele Oszkár by his brothers in arms in Pozsony, served together with his Hungarian military engineering comrades on various fronts of the First World War. They fought together both on the Serbian and the Italian fronts, and he led Hungarian military engineers during crossing the Danube. In the interwar period, he was the Austrian military attaché in Budapest. His career was completed after the Second World War, when he became the director of the War Archive (Kriegsarchiv), and the director-general of the Austrian State Archive (Österreichisches Staatsarchiv).

Keywords: Pozsony military engineers, Austrian War Archive, military history, International Commission of Military History, Conrad Monograph

Oskar Regele 1890. július 7-én született a dél-stájerországi Pettau településen, római katolikus vallású családban. Édesapja Albin Regele császári és királyi ezredes, édesanyja Christine Wolfel volt. 1928. május 12-én kötött házasságot Anna Maria Louise Scapinelli di Léguignon-nal.

¹ Nemzeti Közszerológiai Egyetem, Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar, kutatóprofesszor, e-mail: balla.tibor@uni-nke.hu, ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2476-8981>

² Osztrák Védelmi Minisztérium (Bundesministerium für Landesverteidigung), dandártábornok, közigazdász, főosztályvezető, e-mail: harald.poecher@bmlv.gv.at, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5147-739X>

³ Nemzeti Közszerológiai Egyetem, egyetemi tanár, e-mail: padanyi.jozsef@uni-nke.hu, ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6665-8444>

1. ábra. Oskar Regele 1950-ben

Forrás: ÖNB Digital

A nyolcosztályos gimnázium elvégzése, valamint a sikeres érettségi vizsga után a katonatiszti hivatás szakmai alapjait az Osztrák–Magyar Monarchia egyik nagyhírű tisztképző intézményében sajátította el: 1909 és 1912 között a mödlingi Műszaki Katonai Akadémia műszaki osztályát végezte el, nagyon jó eredménnyel. Németül folyékonyan, magyarul szükségképpen (később jól) beszélt.

1912. augusztus 18-án avatták hadnaggyá. Katonatiszti pályáját a császári és királyi 1. utászáslóaljban kezdte Pozsonyban, majd 1912. október 2-tól a császári és királyi 3. utászáslóaljban folytatta Pettauban. 1912. november 1-jén áthelyezték a Pozsonyban állomásozó császári és királyi 5. utászáslóaljba, ahol századszolgálatot teljesített.

Tiszti minősítési lapjának 1913-as bejegyzése szerint jó tornász, jó vívó és lovas volt. Regelét összességében jól kiképzettnek és jól használhatónak, kötelességtudó, lelkiismeretes tisztnek, elméleti tudását a csapat- és utászszolgálatban pedig nagyon jónak ítélték meg előljárói.

Az I. világháború kitörésétől, 1914. július 25-től kezdve szakaszparancsnokként tevékenykedett a császári és királyi 5. utászáslóalj kötelékében a szerb hadszíntéren. 1914. október 23-tól parancsőr- és kezelőtiszt volt az Alfred Krauss altábornagy által vezetett császári és királyi kombinált hadtest törzsében a szerb fronton. 1915. január 1-jén főhadnaggyá léptették elő, s attól az időponttól 1918-ig szakasz-, majd századparancsnokként harcolt a császári és királyi 5. utászáslóalj kötelékében. 1915-ben a szerb harctéren ténykedett, s 1915. szeptember elején részt vett az osztrák–magyar csapatok Dunán történt átkelésében.

A központi hatalmak Szerbia ellen indított offenzívája során 1915. december 2-tól önálló szakaszparancsnokként és összekötő tisztként tevékenykedett a bulgáriai Rusze várparancsnokságán, ahol az ottani építkezéseket vezette. 1916. január 1-jétől a császári és királyi 5. utászáslóaljjal a hátszágban tartózkodott.

1916. június 1-jétől alakulata századparancsnokaként volt részese az olasz hadszíntér dél-tiroli szakaszán az osztrák–magyar haderő által megindított győztes offenzívának. 1916. augusztus 1-jétől ismét Bulgáriában tartózkodott, ahol partbiztosítást végzett a Belene-csatornában. 1916. szeptember 1-jétől a román fronton segítette alakulatával a bolgár, német, osztrák–

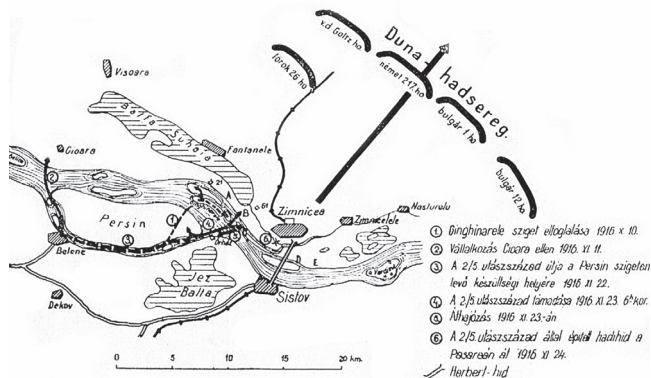
magyar, török sereg- és csapattestekből álló Duna-hadsereg átkelését Zimniceánál a Dunán, majd 1916. október 26-tól részese volt a Szeret folyóig történt előrenyomulásnak.

A Dunán való átkelés összetett műszaki erőfeszítést követelt. A Regele vezette 2/5. utászsázad katonái itt hajtották végre azt a manővert, amely jelentősen hozzájárult a sikeres átkeléshez. Regele naplójából idézünk kivonatossan:

„Az átkeléssel kapcsolatos különböző előmunkálatok elvégzése után elérkezett végre a november 22-ike, amely napon az 52. német »Generalkommando« (Kosch tábornok) parancsnoksága alatt álló Dunahadseregnek az átkelést meg kellett kezdenie, mivel az általános hadihelyzet megkövetelte, hogy a hadsereg minél előbb román földön álljon. A 2./5. utászsázadnak motorcsónakok által vontatott kompokkal a 6./2. utászsázad mögött, mint második lépcsőnek, bajor vadászokat kellett áthajózni.

Már 22-én az elképzeltetű legsűrűbb köd feküdt a Dunán, mégis a november 23-ára elrendelt támadáshoz elfoglaltuk készülségi helyeinket. November 22-én 18 óra után a vadászokkal a Persin sziget keleti csúcsa mögé hajóztunk, amelyet mind a 4 kompcsoport, bár többszörös kanyargás után (köd), szerencsésen el is ért. Az előttünk lévő 6./2. utászsázad egyes részei azonban irányt tévesztve a román partvédelem tüzébe kerültek és csak órák múlva tudtak ismét gyülekezni.

Az éjszakát a Persin szigeten töltöttük. A hideg és nedves ködben az amúgy is átfázott csapatok igen szenvedtek. A támadás, illetve az áthajózás általános megkezdését a tüzéségi tűz megnyitásának kellett volna jelezni; ennek időpontja november 23-án 6 órára volt kitűzve. A tüzéségi tűz hatásának mérvében kellett volna a gyalogság áthajózását megindítani. Parancs volt, hogy köd esetén a tüzéségi előkészítés elmarad. Miután reggel 6-ig más parancsot nem kaptunk, a 2./5. utászsázad az elrendelt időben az áthajózást megkezdte. A köd sűrűbb volt, mint valaha s az egyes csoportok csakhamar eltűntek benne. Csakis a helyi viszonyok alapos ismeretének volt köszönhető, hogy az első két kompcsoport az elrendelt helyen elérte az elleneséges partot. Közvetlen a kikötés előtt a 6./2. utászsázad egyes, a ködben eltévedt pontonjaival találkoztunk, melyeket a hozzánk való csatlakozásra utasítottunk.

2. ábra. A 2/5. utászsázad tevékenysége az átkelés során

Forrás: Jacobi Ágost (szerk.): *Magyar műszaki parancsnokságok, csapatok és alakulatok a világháborúban*. Budapest, Közlekedési Nyomda K.F.T. kiadása, 1938.

A partraszállás a „B” helyen történt. Néhány lövés, 3 sebesült. Ezután a 2./5. utászsorozat kompjai a parancs szerint a Duna déli partján lévő bulgár őrházhoz térnek vissza, hogy a vadászok maradékát és a 22. Landwehr-ezredet áthajózzák.

Közben azonban a Duna kellős közepén egyszerre csak az Inn monitor bontakozik ki előttünk a ködből és szócsővel kiáltja az utászoknak, hogy az átkelés 24 órával el lett halasztva. A 2. kompe felett parancsnokló Regele főhadnagy ezáltal súlyos és kihatásaiban beláthatatlan következményekkel járó elhatározás elé lett állítva. Azt világosan látta, hogy ezen parancsról a 2./5. és 6./2. utászsorozatok legelői lévő részei tudomással nem bírhattak s tudta azt is, hogy azok programszerűen kikötöttek a román parton s hogy kb. 2. század vadász már Romániában van ... Egy forduló a Dunán egy teljes órát vesz igénybe, ennyi ideig a vadászokat mindenesetre magukra kell úgy is hagyni, hacsak nem akarja az ember őket azonnal visszahozni. Viszont a partraszállás sikerült, a meglepetés teljes, az ellenség nem sejtí, mi van készülődésben, mert még teljesen nyugodtan viselkedik. Miután pedig kitapasztalta, hogyan kell e helyen áthajózni, az előző megfontolások alapján elhatározta, hogy az áthajózást a kapott parancs ellenére teljes erővel és minden eszközzel folytatni és a meglepetés által teremtett kedvező harcászati helyzetet teljes mértékben hasznosítani fogja.

A bulgár őrházhoz érve, senki sem akarta a 2./5. utászsorozat jelentését elhinni, hogy ellenséges partot ért. A 217. hadosztály parancsnoka a jelentést csak a ködben való eltévedésnek tartotta és az áthajózás folytatása miatt előbb a Generalkommando utasításait akarta kikérni. Regele főhadnagy azonban türelmetlen volt, sürgette az engedélyt, az üres kompok friss csapatokkal meg is rakatta már, azonban elindulását a Generalkommando parancsának megérkezéig megtiltották Idegfeszítő várakozás... a román tüzéség szórni kezd ... a köd minden pillanatban felszállhat... s odaát a túlsó parton a kilométer széles Duna által elválasztva áll pár száz vadász.

Végre megjött a válasz. A Generalkommando a 2./5. utászsorozat által elért siker hatása alatt a tábornaggal egyetértésben megváltoztatta elhatározását, hogy az átkelést november 24-ére halasztja el és elrendelte annak azonnali folytatását.

8 óra 30 perckor már a második lépcső is elérte „B”-nél az ellenséges partot, 9 óra 35 perckor pedig a sistovi csoport is odaát volt már.

A nagy folyamátkelést a 2./5. utászsorozat hozta lendületbe! A sűrű köd leple alatt a hatalmas gőzkompok is csakhamar működni kezdtek. Hadosztály hadosztály után nyomult be Romániába. Délután már elesett Zimnicea.

Másnap gyönyörű napsütés volt a Dunán, erős szél fodrozta a hullámokat... s ha az átkelést ezen a napon kellett volna végrehajtani, úgy a siker műszakilag és harcászatilag sokkal nehezebb körülmények között, csak nagy véráldozatok árán és tetemes lőszerpazarlás mellett lett volna elérhető!

De mindettől eltekintve a Dunahadsereg egy napi késedelemmel kezdhette volna meg előnyomulását és ez az 1 napi késedelem pedig az argesi csatában nagyon is érezhető lett volna!

Nevezhetjük a november 23-án történeteket véletlennek, szerencsének, könnyelműségnek, vagy helyes elhatározásnak, a 2./5. utászsorozat jogosan lehet büszke arra, hogy a sistovi nagy

napot ő döntötte el s ez által dicsőséges történetét egy újabb nagyszerű fegyverténynyel tette gazdagabbá.”⁴

1917. szeptember 22-től vett részt az olasz hadszíntéren a központi hatalmak által 1917. október 24-én végrehajtott caporettói áttörés előkészületeiben, továbbá a Piave folyóig történt győztes előrenyomulásban. 1918. május 1-jén századossá lépett elő. 1918 folyamán a császári és királyi 23. utászászlóalj 2. századának parancsnokaként az olasz hadszíntéren harcolt.⁵

1918. november 3-án, az első világháború utolsó napján olasz hadifogságba esett, ahonnan 1919. november 1-jén tért vissza Ausztriába.

Regele háborús tevékenységét így méltatja Jacobi Ágost: „Regele Oszkár egyike azoknak az osztrák tiszteknek, akik a rájuk bízott magyar véreink katonai erényeit és becsületes katonai tulajdonságait mindég értékelni tudták, megbecsülték és a magyar lélek rezgéseit ösztönösen átérzve, a magyar századdal jóban, rosszban, bánatban és örömben testvériesen osztozva, véreinkkel gondosan sáfarkodva, azokat dicsőséges tettek végrehajtására is vezették.”⁶

1920. január 9-től 1920. szeptember 15-ig a bécsi főtisztí és tisztjelölti becsületügyi bizottság tagja volt. 1920. július 12-én belépett az Osztrák Szövetségi Hadseregbe. Mindezzel párhuzamosan, 1918 és 1925 között államtudományi, politológiai tanulmányokat folytatott a Bécsi Egyetemen, majd annak zárásaként 1925-ben doktori címet szerzett. 1921. július 24. és augusztus 21. között a 2. számú dandár-tüzérsztagnál csapatot teljesített. 1921. szeptember 16-tól a bécsi Szövetségi Hadügyminisztérium 4. osztályának előadójaként folytatta katonai pályafutását. 1922. november 1-jétől csapatot teljesített a 2. kerékpáros zászlóaljhoz. 1923. június 23-án törzsszázadosi kinevezést kapott.

1925 májusában letette a felsőbb (vezérkari) katonai szolgálat ellátásához szükséges szakvizsgát. Az 1927. február 1-jétől kiképzőtisztként az Osztrák Szövetségi Hadsereg alsó-ausztriai közigazgatási irodájában végrehajtott sikeres próbaszolgálat után, 1927. június 1-jén beosztott (tulajdonképpen vezérkari) tisztként került a 3. dandárparancsnokságra St. Pöltenbe, ahol 1927. október 27-én őrnaggyá lépett elő. 1927. december 1-jétől fogalmazóként, majd 1928. január 1-jétől sajtóreferensként szolgált Carl Vaugoin osztrák hadügyminiszter segédtiszt hivatalában a bécsi Szövetségi Hadügyminisztériumban. 1929. július 1-jén alezredessé lépett elő beosztásában. 1932. május 1-jétől a 2. kerékpáros tábori vadászászlóalj megbízott parancsnoki beosztását látta el. 1933. június 1-jén kapta meg kinevezését mint Magyarországra és Romániába akkreditált osztrák katonai attasé, Budapest székhellyel. 1933. szeptember 23-án ezredessé léptették elő. Ez volt katonai karrierjének tulajdonképpen csúcspontja.

Katonai attaséként többször is említik a nevét, mint az osztrák–magyar kapcsolatok normalizálásának egyik szereplőjét. Ebben az időszakban erősödött meg az osztrák–magyar hírszerző kapcsolat a folyamatossá váló információcsere következtében. Sőt, létrehoztak két vegyesbizottságot is a gyalogsági fegyverzet és lőszer, illetve a tüzérségi és műszaki anyag összehangolásáról. Ez volt a katonai kapcsolatok két világháború közti csúcspontja, amelyeket már

⁴ Jacobi (1938) i. m.

⁵ Kriegersarchiv Wien, Qualifikationsliste Oskar Regele, 2697. doboz.

⁶ Jacobi (1938) i. m.

nem terhelte a nyugat-magyarországi/burgenlandi kérdés és még nem befolyásolta túlságosan a német nemzetiszocialista propaganda Magyarországon keresztül Ausztriába történő juttatása.

Regele ezredes így a magyar hadvezetéstől nemegyszer rendkívül értékes információkat kapott a fegyverkezési egyenjogúság jegyében történő magyar hadfejlesztésekről. Mivel pedig az osztrák hírszerző adatok is megerősítették, hogy a magyar katonai vezetés kiáll Ausztria függetlensége mellett, és elveti a nemzetiszocialista Anschlusst, kétoldalú tiszti vezénylésekre került sor. Osztrák tisztek Magyarországon, magyar tisztek Ausztriában szereztek értékes csapattiszti tapasztalatokat.⁷

Hazarendelése után, 1937. augusztus 1-jétől a hírszerző osztály főnökének helyettese volt a bécsi Szövetségi Hadügyminisztériumban. Az 1938. március 12-én Ausztria német csapatok általi megszállását, és egy napra rá az ország Német Birodalomba történt bekebelezését követően – annak ellenére, hogy 1938. április 1-jén még az osztrák katonai akadémia parancsnoki beosztásába tervezték – Regelét náciellenes meggyőződése miatt nem vették át a német Wehrmacht állományába, sőt 1938. április 10-én kényszernyugdíjazták.⁸

Anyagi helyzetének romlása miatt 1940-ben eredménytelenül törekedett katonatisztként történő aktiválására. 1941. november 4-től (Jaromir Diakow történész támogatásával) önkéntes munkatársként a német légierő vezérkar 8. osztálya bécsi részparancsnokságának (a légi közlekedés levéltára) munkatársa lett, s ott az osztrák–magyar légierő 1914–1918 közötti tevékenységének és történetének feldolgozásában vett részt.

1945. április 17-én az O5 nevet viselő, pártok felett álló, nem fegyveres osztrák ellenállási csoporthoz csatlakozott, s annak központi bizottsága megbízásából, e bizottság képviselőjeként a dezorganizált Osztrák Hadilevéltárba delegálták. 1945. október 10-től az Osztrák Vörös Kereszt Társaság ideiglenes főtitkári tisztségét töltötte be. 1946. január 12-től ismét aktív állami szolgálatba lépett, amikor az osztrák Hadsereg-történeti Múzeum igazgatóságára nyert beosztást. 1946. február 18-tól a tartalékos vezérőrnagyi címet használhatta. 1946. május 15-től 1955. december 31-ig az Osztrák Hadilevéltár igazgatója volt (1955 januárja és december vége között párhuzamosan az Osztrák Állami Levéltár főigazgatói tisztségét is betöltötte), majd nyugállományba vonult.

Elévülhetetlen érdemeket szerzett a Hadilevéltár újjászervezésében. Jó politikai és katonai kapcsolatai révén 1953-ban egy programot dolgozott ki az osztrák katonai akadémia számára, pénzügyi megfontolásokból pedig az általános hadkötelezettség bevezetését javasolta a felállítandó osztrák hadsereg számára. Hosszabb betegség után, 1969. február 1-jén hunyt el Bécsben. A bécsi Központi Temetőben helyezték örök nyugalomra.⁹

Regele katonatiszti szakmai felkészültségét, bátorságát, rátermettségét számos kitüntetés adományozásával is elismerték előljárói, amelyek közül 1918 őszéig a következőket kapta meg: 1914. december 12-én a Bronz Katonai Érdemérem hadiszalagon (később kardokkal), 1915. december 20-án az Ezüst Katonai Érdemérem hadiszalagon (később kardokkal), 1916. július 24-én

⁷ Zacher József – Jávör Endre: A magyar–osztrák katonai kapcsolatokról. *Honvédségi Szemle*, 49. (1995), Különszám. 4–17.

⁸ Johann Christoph Allmayer-Beck: Oskar Regele (1890–1969) [Nachruf]. In *Mitteilungen des Österreichischen Staatsarchivs* 22. 1969. 532–540.

⁹ Oskar Regele. *Wikipedia*.

az Ezüst Katonai Érdemérem hadiszalagon másodszer (később kardokkal), 1916. december 24-én az Osztrák Császári Vaskorona Rend III. osztálya hadidíszítménnyel (később kardokkal), 1917-ben a Károly Csapatkereszt, 1917. április 22-én a Katonai Érdemkereszt III. osztálya hadidíszítménnyel és kardokkal, 1918 júniusában az Ezüst Katonai Érdemérem harmadszor hadiszalagon kardokkal.¹⁰ A külföldi kitüntetések közül a Románia Csillaga Rend parancsnoki keresztjének, a Bolgár Katonai Érdemrend tisztikeresztjének, a Német (Porosz) Vaskereszt II. osztályának volt a birtokosa. 1945 után megkapta az Osztrák Köztársaság Szolgálatáért Díszjelvényt, valamint az Osztrák Érdemkereszt a Tudományért és Művészetért kitüntetését is.

1925-ben doktori címet (Dr. rer. pol.) szerzett, 1948-tól udvari tanácsosi címet viselt. 1952 és 1963 között az Osztrák Hadtörténeti Bizottság alapító elnöke volt, amely akkor még kizárólag katonatisztekből állt. 1960 és 1965 között a Nemzetközi Hadtörténeti Bizottság alelnöki, 1965-ben elnöki, majd haláláig a Bizottság tiszteletbeli elnöki tisztét töltötte be. 1960-tól az Osztrák Tiszti Egyesület tanácsadója volt hadtudományi ügyekben. Azonkívül a Bécsi Katolikus Akadémia rendes tagja, a katolikus Német Lovagrend tagja, 1963-tól pedig a Nemzetközi Coronelli-Társaság a Földtudományokért levelező tagja volt.¹¹

Regele hivatásos tiszti pályafutása mellett rendkívül termékeny hadtörténeti író is volt, hadtörténetési munkássága igencsak figyelemre méltó. Gunther E. Rothenberg amerikai hadtörténész az osztrák hadtörténetírás doyenjének nevezte. Szerzői sokoldalúságát demonstrálja, hogy az 1950-es években többek között dolgozott a Kielben működő Sarkvidék Levéltárnak, az Adler Geneológiai-Heraldikai Társaságnak, valamint a Bécsi Földrajzi Társaságnak is.

Legismertebb önálló publikációi¹² az alábbiak:

- Az 5. utászsászlóalj a sabáci csatában. 1914. augusztus 12–25-ig. *Magyar Katonai Közlöny*, (1924), 9–10. 465–474.
- *Staatsverfassung und Wehrverfassung. Fragen der Wehrpolitik*. Eisenschmidt. Berlin, 1925.
- *Kampf um Flüsse. Beiträge aus dem Kriege 1914–1918*. Eisenschmidt. Berlin, 1925.
- *Szemelvények a pozsonyi cs. és kir. 5/2. utászsászlóalj történetéből a világháborúban 1914–1918*. (Ford.: Molnár Pál). Budapest, Stephaneum Nyomda, 1928.
- *Kampf um die Donau. Feldzug in Rumänien 1916. Betrachtungen der Flußübergänge bei Flamanda und Sistow*. Voggenreiter. Potsdam, 1940.
- *Der Österreichische Hofkriegsrat 1556–1848. (Mitteilungen des Österreichischen Staatsarchivs. Ergänzungsband 1)*. Wien, Verlag der Österreichischen Staatsdruckerei, 1949.
- *Feldmarschall Conrad. Auftrag und Erfüllung, 1906–1918*. Wien–München, Verlag Herold, 1955.
- *Beiträge zur Geschichte der staatlichen Landesaufnahme und Kartographie in Österreich bis zum Jahre 1918*. Wien, Verlag Notring der wissenschaftlichen Verbände Österreichs, 1955.
- *Feldmarschall Radetzky. Leben, Leistung, Erbe*. Wien–München, Verlag Herold, 1957.
- *Feldzeugmeister Benedek. Der Weg nach Königgrätz*. Wien–München, Verlag Herold, 1960.
- *Taschenbuch der Militärgeschichte Österreichs*. Wien, Fromme, 1963.

¹⁰ Kriegsarchiv Wien i. m.

¹¹ Oskar Regele. *Wikipedia*. i. m.

¹² Regele publikációinak részletes felsorolását lásd: Peter Broucek – Kurt Peball: *Geschichte der österreichischen Militärgeschichte*. Wien–Köln–Weimar, Böhlau Verlag, 2000. 568–574.

- *Generalstabschefs aus vier Jahrhunderten. Das Amt des Chefs des Generalstabes in der Donaumonarchie. Seine Träger und Organe von 1529–1918.* Wien–München, Verlag Herold, 1966.
- *Gericht über Habsburgs Wehrmacht. Letzte Siege und Untergang unter dem Armee-Oberkommando Kaiser Karls I., Generaloberst Arz von Straussenburg.* Wien–München, Verlag Herold, 1968.

A felsoroltakon kívül több európai (osztrák, német, svájci, angol, olasz) katonai szakfolyóiratban, továbbá különböző német nyelvű szakperiodikákban és újságokban (napi és hetilapokban) is napvilágot láttak tanulmányai, szakkikvei, könyvrecenziói, továbbá több életrajzi lexikonban is jelentek meg általa írt szócikkek.

Kutatói-írói munkásságát a magyar hadtörténetírás tekintélyes alakjai is elismerik. A Radetzky tábornagról írott monográfiáját így méltatja Markó Árpád: „A volt Monarchia Savoyai Jenő utáni egyik legjelentősebb hadvezérének, Radetzky tábornagy halálának 100. évfordulójára jelent meg ez a nagyterjedelmű munka, mely nem egyszerűen száraz életrajzi, vagy unalmas hadtörténeti és hadseregszervezési adatokat sorol fel. Olyan katona munkája ez a könyv, aki nemcsak a tárgyalt korszak katonai eseményeinek alapos ismerője, hanem a Monarchia szövvényes kül- és belpolitikai életének is élesszemű megfigyelője. [...] Regele tárgyalási módja célratorő és világos. [...] Regele könyvének külön érdeme, hogy széles, sokoldalú anyaggyűjtés alapján kellő megvilágításba helyezi a marsall működését.”¹³

A Conrad-monográfia is számos dicsérő szót kapott. Az egyik méltatója így írt: „Regele ugyan, nézetem szerint, történet szemléletének korlátai miatt nem tudott a társadalmi összefüggések mélyére hatolni, ám problémaérzékenysége, történeti kulturáltsága sok olyan kérdésre villantott fényt, amely eddig homályban vagy helytelen megvilágításban volt. Színesen megírt könyvének számtalan részlete bizonyíték erre. Különösen személyi kapcsolatok sokoldalú bemutatásában tűnik ki. Szorosan vett tárgyán s a Monarchia határain túltekintő észrevételei és gazdag forrásismeretén nyugvó adatai munkáját mind az egykori Ausztria–Magyarország népei történelme, mind az egyetemes történelem szempontjából hasznossá teszik.”¹⁴

Felhasznált irodalom

- Allmayer-Beck, Johann Christoph: Oskar Regele (1890–1969) [Nachruf]. In *Mitteilungen des Österreichischen Staatsarchivs* 22. 1969. 532–540.
- Broucek, Peter – Kurt Peball: *Geschichte der österreichischen Militärgeschichte*. Wien–Köln–Weimar, Böhlau Verlag, 2000.
- Jacobi Ágost (szerk.): *Magyar műszaki parancsnokságok, csapatok és alakulatok a világháborúban.* Budapest, Közlekedési Nyomda K.F.T. kiadása, 1938.

¹³ Markó Árpád: Oskar Regele: Radetzky tábornagy (élet, teljesítmény, örökség). *Századok*, 94. (1960), 5–6. 912.

¹⁴ Komjáthy Miklós: Oskar Regele: Feldmarschall Conrad. Auftrag und Erfüllung 1906–1918. *Századok*, 97. (1963), 6. 1393.

- Komjáthy Miklós: Oskar Regele: Feldmarschall Conrad. Auftrag und erfüllung 1906–1918. *Századok*, 97. (1963), 6. 1393–1395. Online: https://adtplus.arcanum.hu/hu/view/Szazadok_1963/?p-g=0&layout=s
- Kriegsarchiv Wien, Qualifikationsliste Oskar Regele, 2697. doboz.
- Markó Árpád: Oskar Regele: Radetzky tábornagy (élet, teljesítmény, örökség). *Századok*, 94. (1960), 5–6. 912–914.
- Oskar Regele. *Wikipedia*. Online: https://de.wikipedia.org/wiki/Oskar_Regele
- ÖNB Digital. Online: https://onb.digital/result/BAG_13592159
- Zacher József – Jávor Endre: A magyar–osztrák katonai kapcsolatokról. *Honvédségi Szemle*, 49. (1995), Különszám. 4–17. Online: https://adtplus.arcanum.hu/hu/view/HonvedsegiSzemle_1995_ksz/?p-g=0&layout=s